

Un text inèdit de Àngels Anglada “Júlia Stroumsa”

Maria Àngels **Anglada**

FA TEMPS QUE NO PUC ESCOLTAR EL COMPACTE DELS *Impromptus* de Franz Seraph Schubert, interpretats admirablement per Murray Perraia, sense pensar en la història de Júlia Stroumsa.

Bé, no en fa pas tant, de temps: d'ençà del 4 de juny de 1998, quan vaig conèixer el seu germà Jacques, o Iákobos. És a dir, quan se'm va tornar de carn i de sang un personatge, encara que molt diferent de com jo, que no en sabia l'existència, l'havia imaginat: em refereixo al violinista amic del luthier del meu llibre *El violí d'Auschwitz*.

El meu ara estimat amic Jacques, que va ser violí solista durant un mes a l'orquestra d'Auschwitz-Brikenau, persona d'un tremp vital fora del corrent, em va dir un dia, el desembre passat, que vaig tenir el goig que fos el meu hoste a Figueres: «Us explicaré la història de la meva germana Júlia i en fareu una novel·la». No puc, però, escriure'n una novel·la. En canvi, us la voldria fer arribar amb aquella senzillesa, exempta de qualsevol èmfasi, amb què ell me la contava.

La seva germana Júlia, més petita que ell, en sentir-li tocar el violí, va expressar el seu desig d'estudiar-ne. Els seus pares hi accediren contents, en aquella Tessalònica d'abans de la guerra del 1939 al 1945, on

vivia una comunitat jueva sefardita de més de 50.000 persones, en pau i en tranquil·les relacions amb els altres grecs.

L'any 1943 la majoria de la comunitat, i la família Stroumsa en pes, va ser deportada a Auschwitz: el pare, la mare, els quatre germans. Júlia va entrar a formar part de l'orquestra femenina, en la part del *lager* destinada a les dones. N'era la segona violinista.

Júlia, doncs, també va ser una dona que llegia música, que llegia i tocava partitures de violí. Per dissort, un oficial de les SS es va enamorar de la soprano que actuava amb l'orquestra i la seva ombrívola història d'amor —són paraules del germà— va arribar a oïdes de les altes autoritats dels camps. Tota l'orquestra, en pes, va ser, doncs, treta del camp i deportada a Bergen-Belsen.

Júlia, però, també havia viscut una història d'amor, abans de la deportació. Un jove americà havia anat a Tessalònica amb la decidida intenció de trobar-hi una muller. Era d'una família sefardita, procedent de la ciutat, i no es volia casar amb una noia externa, per dir-ho així, al seu cercle. En el viatge l'acompanyà la seva mare: les coses eren molt diferents en aquells anys!

David, en el seu sojorn a Tessalònica, va visitar la família Stroumsa, ja que el pare de Jacques i Júlia era una persona molt coneguda, professor de *ladino* i d'història del judaisme. A la casa familiar va veure la preciosa Júlia i va quedar enlluernat: amor a primera vista. Va demanar permís per tornar a veure-la a veure i per sortir amb ella i, molt aviat, es van prometre. David, al cap d'un temps, tornà als Estats Units per tal de preparar el casament, i Júlia havia d'anar-lo a trobar més endavant.

En l'endemig esclatà la guerra, i el cònsol americà denegà al visat a Júlia perquè els Estats Units eren a punt d'entrar al conflicte. Possiblement no sabia que, amb aquesta negativa, signava la seva sentència de mort.

Com tants i tants deportats, la jove violinista emmalaltí del tifus i va morir pocs dies després de ser alliberada, encara no feia una setmana.

David —m'explicà Jacques— va quedar desolat, desfet. Va esperar set anys a casar-se i el seu fill petit és Murray Perrahia, el pianista de renom internacional i un dels més grans intèrprets de Mozart.

M. Àngels Anglada d'Abadal
(gener-febrer 1999)

Maria Àngels Anglada amb Jacques Stroumsa (1998).